

HÄNSYN TILL ARTER

FSC-standarden för skogsbruk i Sverige innehåller nya och förändrade krav på miljö- och social hänsyn. Här presenteras kraven som gäller hänsyn till sällsynta och hotade arter.

Vad säger standarden?

Sällsynta och hotade arter och deras livsmiljöer ska skyddas genom avsättningar och åtgärder som gynnar arternas överlevnad. Information om förekomst av rödlistade arter ska utvärderas och dokumenteras, och bevarandeåtgärder genomförs. Hänsyn ska också tas till kända rovfågelbon och tjäderspelsplatser vid skogsbruksåtgärder. Åtgärder i skiktade lövdominerade skogar ska genomföras utanför fåglars häckningsperiod.

Det här är nytt

Tydligare riktlinjer och fler krav för arter som ska skyddas samt nya och anpassade planeringskrav.

Tydligare riktlinjer för arter som ska bevaras

- Bevarandeåtgärder som genomförs för rödlistade arter ska anpassas till arternas ekologiska krav och hotkategori.
- Hänsyn ska tas till utpekade arter i artskydds-förordningen.
- Hänsyn ska tas till utpekade, revirhävande fågelarter med små populationsstorlekar, samt rovfåglar som är prioriterade fågelarter enligt skogsvårdslagen. Här ska skogsstyrelsens vägledningar för hänsyn till fåglar tillämpas.

Fler krav för att skydda fåglar

- Vid avverkning under häckningstid ska hänsyn tas till viktiga häckningsbiotoper för fåglar. Skogssektorns målbilder för hänsynskrävande biotoper tillämpas.
- All underväxt som inte är till hinder för efterföljande skötselåtgärder ska lämnas vid röjning, gallring, förnyrnings-avverkning, markberedning och plantering.

Nya och anpassade krav vid planering av skogsbruk

- En analys avseende brist på naturvärden och livsmiljöer i landskapet ska genomföras för att identifiera naturvärden och livsmiljöer för prioritering i bevarandearbetet.

© Mostphotos

Enligt Skogsstyrelsens vägledning ska skogsbruksåtgärder undvikas inom 100 meter från lappugglebon mellan 1 april och 15 augusti.

- Regionalt relevanta åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper ska användas vid skogsbruksplanläggning.

FAKTA begrepp och beskrivningar

RÖDLISTADE ARTER: Den svenska rödlistan är en lista över arter och deras hotstatus i Sverige. Bedömningen görs utifrån internationellt vedertagna kriterier som baseras på flera olika riskfaktorer. Arterna delas in i sju kategorier. De arter som ingår i hotkategorierna sårbar (VU), starkt hotad (EN) och akut hotad (CR) definieras som hotade arter.

SKOGSSTYRELSENS VÄGLEDNING för hänsyn till fåglar: Artvisa vägledningar där arternas behov av hänsyn beskrivs. Finns att ladda ner på Skogsstyrelsens hemsida.

SKOGSSEKTORNENS MÅLBILDER för hänsynskrävande biotoper: Ger vägledning om hur hänsyn bör tas till olika biotoper med höga naturvärden. Finns att ladda ner på Skogsstyrelsens hemsida.

Detta **FAKTABLAD** ingår i en serie material om nya och ändrade krav i FSC-standarden för skogsbruk i Sverige. Kraven och deras syfte beskrivs kortfattat. För krav som ska följas gäller standardtexten. [Läs mer](#) på FSC Sveriges hemsida.

©JonRichfield/CC BY-SA

© FSC Sverige

© Mostphotos

Några exempel på hänsynskrävande arter: långskägg, rosenticka och guckusko.

Här finns kraven

Se indikatorer 6.1.2 och 6.3.1 för analys av naturvärden och livsmiljöer i landskapet, 6.4.2 till 6.4.6 för hänsyn till arter, 6.8.2 om åtgärdsprogram för hotade arter, och 10.5.2 om underväxt som lämnas vid åtgärder.

Se även indikatorer 6.4.4 och 6.4.6 för mer information om utpekade arter som ska bevaras.

Varför är det viktigt?

Idag är drygt 20 procent av Sveriges skogslevande arter rödlistade. Flera arter har redan försvunnit från delar av sina tidigare utbredningsområden. Genom att en stor andel av Sveriges skogar brukas för produktion har viktiga livsmiljöer som flerskiktade skogar, lövdominerade skogar, blandskogar, död ved och gamla träd minskat eller försvunnit. Kraven på hänsyn till arter kopplar därför till åtgärder som ingår i den generella hänsynen. Men även specifika åtgärder behövs för att bevara arter som påverkas negativt av skogsbruk.

Åtgärder anpassas till arterna

Känner man till att det finns rödlistade arter eller utpekade fågelarter ska skogsbruksåtgärderna anpassas utifrån arternas ekologiska krav och hotkategori. Kända artförekomster kan vara förekomster från Artportalen, artfynd som gjorts vid naturvärdesbedömning eller förekomster som meddelats av

någon intressent. Uppgifter om arternas ekologiska krav finns i Artdatabankens artfakta eller i åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper.

En blandning av olika skogsmiljöer i landskapet har betydelse för att bevara skogens biologiska mångfald, och för att öka arters spridningsmöjligheter genom att koppla samman olika livsmiljöer. Analyser av brister i naturvärden och livsmiljöer i landskapet samt beaktande av relevanta åtgärdsprogram för hotade arter är några verktyg för hänsyn på landskapsnivå.

Hänsyn till fåglar

Ungefär 30 procent av Sveriges fåglar är idag rödlistade. Hänsyn under häckningstider och i häckningsbiotoper är viktigt då många fåglar är särskilt känsliga för störningar vid häckning. Många hänsynskrävande biotoper utgör häckningsbiotoper för olika fåglar, och Skogsstyrelsens vägledning för hänsyn till fåglar anger specifika åtgärder för att bevara olika häckningsbiotoper. Underväxt som lämnas vid skogsbruksåtgärder erbjuder också skydd och boplatser för småfåglar.

Läs mer

om FSC-certifieringens bidrag till biologisk mångfald i en [rapport på FSC Sveriges hemsida](#).

Om standardprocessen

Standarden utgår från FSC:s globala principer och kriterier, med anpassningar till svenska förhållanden. Standarden har reviderats och beslutats av FSC Sveriges medlemmar som är uppdelade i ekonomisk, social och miljökammare. Standardkraven har tagits fram genom förhandlingar där de tre kamrarna har haft ett likställt inflytande. FSC-certifiering är ett marknadsdrivet och frivilligt system, och syftet är att det ska fungera som ett komplement till andra satsningar för ett ansvarsfullt skogsbruk.